

Handläggare
Kristin Svensson Lundin

Datum
2019-12-03

Diarienummer
2019-6564

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 17 december 2019

Verksamhetsplan och budget 2020

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

att fastställa miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan och budget för verksamhetsåret 2020 enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska betala för den tillsynen. Verksamheter ska även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Kommunfullmäktige har för 2020 beslutat att tilldela miljö- och hälsoskyddsnämnden två miljoner kronor för att stödja nämnden i utvecklingen och införandet av ett nytt systemstöd för miljö- och hälsoskyddstillsyn i samarbete med IT-leverantören Tieto. Arbetet genomförs i ett delprojekt inom ramen för det kommungemensamma projektet Digitalt handläggarstöd. Under 2020 kommer ett stort fokus ligga på att införa det nya systemet vilket medför att andra satsningar under denna tid får stå tillbaka.

Nämnden har under 2019 inlett en samverkan med kommunens näringslivsenhet genom att förvaltningen är pilot i en satsning kring kommunikation, bemötande och service gentemot företag. Arbetet fortsätter under 2020 och förvaltningens medarbetare kommer att få vidareutbildning om företagets förutsättningar och hur vi som myndighet kan utveckla vårt bemötande och vår service.

Under 2019 prioriterade nämnden förarbeten för den nya operativa beredskapsorganisation som kommer att starta 2020. Den utökade beredskapsorganisationen innebär att förvaltningen kommer att vara tillgänglig för räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap om något inträffar även utanför kontorstid. Under 2020 kommer förvaltningen utbilda deltagarna i den utökade beredskapen och bygga vidare på den samverkan med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap som har inletts under 2019.

Dessutom satsar nämnden på att fortsätta arbetet med kompetensförsörjningsplanen och fokusera på arbetsmiljöfrågor i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare.

Därutöver har nämnden fortsatt att även under 2020 prioritera fyra viktiga områden som den ser kan göra stor skillnad för kommunens invånare och stadens utveckling: hållbar samhällsbyggnad, bättre vattenmiljöer, giftfria och slutna kretslopp och god och jämlik hälsa.

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1: Verksamhetsplan och budget 2020.

Förvaltning
Miljöförvaltningen

Datum:
2019-12-03

Diarienummer:
2019-6564

Handläggare:
Kristin Svensson Lundin

Verksamhetsplan och budget 2020

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ett aktiverande dokument som miljö- och hälsoskyddsnämnden
fattade beslut om den 17 december 2019

Innehåll

Inledning	5
Nämndens uppdrag.....	5
Kommunala organisationen.....	6
Omvärld och förutsättningar.....	7
Politisk plattform	8
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	10
Inriktningsmål	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	12
Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.	12
Uppdrag: 1.3: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.....	12
Uppdrag: 1.6: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.	12
KVAR FRÅN 2018: Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt.	13
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.....	14
Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.....	14
Uppdrag 2.1: Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.	14
Uppdrag 2.4: Vidta de åtgärder som krävs för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala.....	15
KVAR FRÅN 2019: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.	15
KVAR FRÅN 2019: Samordna upphandlingsarbetet rörande gaturummet i syfte att undvika onödiga grävarbeten.....	16
KVAR FRÅN 2018: Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala.....	16
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	17
Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.....	17
Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.....	18
Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.	19
Uppdrag 3.1: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.....	20
Uppdrag 3.5: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.....	21

KVAR FRÅN 2019: Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera, samt vidta åtgärder för att öka försäljningen på Återbruket.	21
KVAR FRÅN 2018: Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.	21
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	22
Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.	22
Uppdrag 4.14: Öka antalet anställda med funktionsvariation i kommunens verksamheter.	23
KVAR från 2019: Utveckla en äldrevänlig kommun inom ramen för WHO:s nätverk.	23
KVAR FRÅN 2019: Öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter genom att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunens verksamheter.	24
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	25
Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.	25
Status på nämndmålet bedöms utifrån den kommunala lantmäterimyndighetens verksamhetsuppföljning och om alla remisser är besvarade.	25
KVAR FRÅN 2019: I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service.	25
KVAR FRÅN 2018: Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning.	25
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande.	26
Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.	26
KVAR FRÅN 2019: Förbättra arbetsmiljön i kommunens förskolor och skolor genom att vidta ljuddämpande och stressreducerande åtgärder.	27
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	28
Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun	28
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället	29
Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar	29
Uppdrag 8.2: Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter inom områdena fred, demokrati och yttrandefrihet.	29
Uppdrag 8.4: Arbeta med att öka medborgarnas möjlighet till påverkan genom att ha dialog med fler medborgargrupper och utveckla former för att genomföra medborgardialog på fler språk än svenska.	30
KVAR FRÅN 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering.	30
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.	31

Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.....	31
Uppdrag 9.5: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.....	32
Uppdrag 9.8: Möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.....	32
Budget 2020	33
Nämndens driftbudget.....	33
Nämndens investeringar.....	34
Bilaga 1 Styrdokument	35
Bilaga 2 Tillsynsplan enligt miljöbalken	36
Bilaga 3 Kontrollplan för livsmedelskontrollen	41
Bilaga 4 Tillsynsplan enligt alkohollagen	56
Bilaga 5 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljö kvalitetsmålen.....	58
Bilaga 6 Uppföljningsplan	61
Bilaga 7 Nämndens nyckeltal	61

Inledning

Nämndens uppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Arbetet bedrivs genom tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

Verksamhetsområden

Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden:

- Miljöskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de åtta verksamhetsområdena (som organiseras i fyra avdelningar) finns en administrativ enhet samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Tillsynsplan

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fattar varje år, i samband med verksamhetsplanen, beslut om årliga tillsynsplaner för miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp, områdesskydd och livsmedelskontrollen.

Tillsyn enligt miljöbalken

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Syftet med behovsutredningen är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av tillsyn för att klara uppdraget enligt reglementet och främja en hållbar utveckling.

Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov samt minst en gång varje år. Myndigheten ska dessutom för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på tillsynsbehovsutredningen. Tillsynsplanen för 2020 finns i bilaga 2.

Kontroll enligt livsmedelslagen

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen följs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i EU-parlamentets och Rådets förordning nr 882/2004. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en årlig kontrollplan (LIVSFS 2016:12). Kontrollplanen för 2020 finns i bilaga 3.

Tillsyn enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Enligt alkohollagen ska varje kommun fastställa en tillsynsplan vilken ska redogöra för kommunens planerade tillsynsarbete. En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör den yttre tillsynen endast 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs. Tillsynsplanen för 2020 finns i bilaga 4.

Kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar, och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det dem som sköter själva genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fyraåriga inriktningsmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå inriktningsmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan resultaten för sin verksamhet samt hur de har uppnått de uppdrag och mål som getts ut av kommunfullmäktige i en verksamhetsberättelse.

Förutom inriktningsmål och uppdrag finns andra aktiverande styrdokument i form av övergripande program och handlingsplaner som är beslutade av kommunstyrelsen. Planerna och programmen innehåller ett antal målområden och åtgärder som

nämnderna ska bidra till genom sin verksamhetsplan. De program och handlingsplaner som berör miljö- och hälsoskyddsnämnden är sammanställda i bilaga 1.

Omvärld och förutsättningar

2015 antog FN:s generalförsamling en resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Det är en handlingsplan för människornas och planetens välbefinnande där de tre dimensionerna av hållbar utveckling - den miljömässiga, den sociala och ekonomiska, är lika viktiga. De 17 globala hållbarhetsmålen är integrerade i kommunfullmäktiges inriktningsmål. Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Nämnden bidrar till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen genom sitt grunduppdrag med tillsyn, kontroller, tillståndsprövningar och förrättningar. Genom att kontrollera att bland annat miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och tobakslagen följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir tryggare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättsäkert och serviceinriktat arbete kan nämnden ge alla tydliga förutsättningar och bidra till likvärdiga konkurrensvillkor. Genom tydlig och lättillgänglig information ger nämnden alla invånare förutsättningar att göra rätt. Detta beskrivs närmare i bilaga 5.

Uppsala är en del av en omvärld som förändras snabbt. Vårt samhälle påverkas av ett antal globala trender som har sin grund i förändringar i befolkningens sammansättning, förändrade värderingar, teknikutveckling, globalisering och klimatpåverkan. Kommunen har i sin globala omvärldsanalys identifierat nio regionala trender som påverkar Uppsalas möjligheter till att bli en ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar kommun.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har prioriterat fyra av dessa regionala trender som extra relevanta och med störst påverkan på nämndens verksamhet. Dessa är:

- Ökat fokus på livsmiljö och boende
- Ökad digitalisering
- Förändrade kompetens- och utbildningsbehov
- Miljö- och klimatförändringar

Utifrån de fyra regionala trenderna och nämndens egen omvärlds- och riskanalys har miljöförvaltningen prioriterat några strategiskt viktiga frågor 2019-2021 för att stå rustad inför kommande utmaningar:

- **Kompetensförsörjning**
För att vara en attraktiv arbetsgivare har förvaltningen arbetat fram en kompetensförsörjningsplan med aktiviteter för de närmaste åren för att attrahera ny kompetens, effektivisera rekryteringen, utveckla kompetensen och behålla kompetens över tid. Förvaltningen fortsätter att fokusera på arbetsmiljöfrågor så som ett närvarande ledarskap och goda organisatoriska förutsättningar.

- **Resurseffektivisering**
Förvaltningen fortsätter arbetet med att se över och utveckla planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen genom att utveckla redovisningen av tid och förbättra uppföljningen av redovisad tid. Genom nya digitala verktyg får vi bort administrativa uppgifter och pappershantering.
- **Systematiskt kvalitetsarbete**
Förvaltningen behöver fortsätta utvecklingen av sin styrning och uppföljning för att kunna möta de ökade kraven på effektivisering. Förvaltningen arbetar med ett nytt ledningssystem för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt fastställda riktlinjer och för att skapa ordning och reda bland styrdokument och rutiner.
- **Service och bemötande**
För att upprätthålla de goda kundrelationerna och öka kundnöjdheten kommer fokus bland annat ligga på att utveckla kundlöften, utveckla e-tjänster och se över informationskanaler in till förvaltningen. Förvaltningen kommer att fortsätta att förbättra information på webben och se över informationsblad. Förvaltningen kommer samverka med kommunens nya kontaktcenter för att utveckla samarbetet.
- **Beredskap**
För att ytterligare förstärka förvaltningens beredskap inför eventuella kommande kriser med till exempel värme, torka, utsläpp och översvämningar kommer förvaltningen starta den nya operativa beredskapsorganisationen samt fortsätta delta i krisövningar.
- **Digitala verktyg och arbetssätt**
För att effektivisera handläggningen kommer ett stort fokus ligga på att utveckla och införa det nya diarie- och ärendehanteringssystemet.
- **Samarbete och samverkan**
För att nå mer effekt i tillsynen och arbeta mer proaktivt vill förvaltningen öka sitt samarbete med andra förvaltningar i Uppsala kommun framöver.
- **Effektiv och verkningsfull tillsyn, kontroll och förräntningar**
Förvaltningen fortsätter arbetet med att prioritera tillsyn utifrån var den gör mest nytta och arbetar för att öka effektiviteten i tillsynen.

Politisk plattform

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska även betala för den tillsynen. Men även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer med stark tillväxt i form av kraftig befolkningsökning och en expansiv arbetsmarknad. Prognosen om upp emot 320 000 invånare år 2050 ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till hållbara lösningar.

Prioriterade områden och satsningar

Kommunfullmäktige har för 2020 beslutat att tilldela miljö- och hälsoskyddsnämnden två miljoner kronor för att stödja nämnden i utvecklingen och införandet av ett nytt systemstöd för miljö- och hälsoskyddstillsyn i samarbete med IT-leverantören Tieto. Arbetet genomförs i ett delprojekt inom ramen för det kommungemensamma projektet Digitalt handläggarstöd. De verksamheter som i första hand berörs är miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd, enskilt vatten och avlopp och livsmedelskontroll. Under 2020 kommer ett stort fokus ligga på att införa det nya systemet vilket medför att andra satsningar under denna tid får stå tillbaka.

Nämnden har under 2019 inlett en samverkan med kommunens näringslivsenhet genom att förvaltningen är pilot i en satsning kring kommunikation, bemötande och service gentemot företag. Arbetet fortsätter under 2020 och förvaltningens medarbetare kommer att få vidareutbildning om företagets förutsättningar och hur vi som myndighet kan utveckla vårt bemötande och vår service.

Under 2019 prioriterade nämnden förarbeten för den nya operativa beredskapsorganisation som kommer att starta 2020. Den utökade beredskapsorganisationen innebär att förvaltningen kommer att vara tillgänglig för räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap om något inträffar även utanför kontorstid. Under 2020 kommer förvaltningen utbilda deltagarna i den utökade beredskapen och bygga vidare på den samverkan med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap som har inletts under 2019.

Dessutom satsar nämnden på att fortsätta arbetet med kompetensförsörjningsplanen och att utveckla arbetsmiljön för att säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Nämnden fortsätter arbetet med att utveckla och stärka väl fungerande arbetsgrupper. Nämnden kommer att arbeta för att utveckla formen för en löpande dialog mellan chef och medarbetare utifrån samverkansavtalet. Målet är en tillitsbaserad styrning där varje medarbetare utvecklas i sitt eget medledarskap.

Därutöver har nämnden fortsatt att även under 2020 prioritera fyra viktiga områden som den ser kan göra stor skillnad för kommunens invånare och stadens utveckling:

Hållbar samhällsbyggnad

När Uppsala stad och landsbygd växer och utvecklas ska vi välja att växa hållbart. Nya bostäder, verksamhetsområden och stadsdelar ska bli hälsosamma, attraktiva och hålla hög kvalitet. Vi behöver möta utmaningar med buller och luftkvalitet på ett effektivt sätt och stärka och bevara hälsosamma livsmiljöer. Samtidigt ska klimatutsläpp och annan miljöpåverkan minska. Att stärka ekosystemtjänster, anpassa oss till ett förändrat klimat och värna utemiljöns kvaliteter samtidigt som staden förtätas är nyckelfrågor. Nämnden bidrar med miljö- och hälsokompetens i stadsbyggnadsprocessen och deltar i arbetet med åtgärdsprogrammet för luft samt ställer krav på att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala. På så sätt bidrar nämnden till en hållbar samhällsbyggnad i Uppsala kommun.

Bättre vattenmiljöer

I och med att Uppsala växer följer ett ökat tryck på våra gemensamma vattenresurser. Tillgången till grundvatten av god kvalitet är en förutsättning för ett fungerande ekosystem och för en fungerande dricksvattenförsörjning. Vatten utgör även en viktig

rekreationskälla för invånarna inom kommunen. Fokus ligger därför bland annat på att se över vattenförsörjningen på landsbygden, minska övergödningen från små avlopp och att arbeta med lokala åtgärdsprogram för kommunens vattendrag och sjöar. På så sätt bidrar nämnden till att förbättra Uppsalas vattenmiljöer.

Giftrika och slutna kretslopp

Att minska risker och exponering från kemikalier är en av vår tids största globala och lokala miljöutmaningar. Ämnen med farliga egenskaper finns på platser där de inte hör hemma. Barn är särskilt utsatta och känsliga. Barnens vardag ska därför så långt som möjligt vara fri från farliga ämnen.

En ökad resurshushållning är en förutsättning för att klara omställningen till ett hållbart samhälle. Kommunens företag och verksamheter behöver stöd men också tydliga krav för att klara omställningen.

Ett av målen i kommunens miljö- och klimatprogram är att förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Nedskräpning av våra utomhusmiljöer är ett växande problem, och spridningen av plastpartiklar behöver minska.

Nämnden bedriver tillsyn på miljöfarliga verksamheter och förorenade områden samt arbetar genom tillsyn för en hållbar avfallshantering. På så sätt bidrar nämnden till att skapa giftrika och slutna kretslopp.

God och jämlik hälsa

Nämnden vill bidra till en positiv samhällsutveckling i Uppsala kommun med minskad segregation och minskade hälsoskillnader oberoende av bostadsområde eller social bakgrund. Att skydda människors hälsa och förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhus- och utomhusmiljön eller av bristfällig hygien är viktigt i en växande stad. Hälsoskyddstillsynen har fokus på känsliga grupper så som barn och äldre och prioriterar även tillsyn i särskilt utsatta områden. Livsmedelskontrollen arbetar för säkra livsmedel och minskat livsmedelsfusk. På så sätt bidrar nämnden till en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2020-2022.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Miljöförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Inriktningsmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar inriktningsmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med egna nämndmål, strategier och åtgärder.
Uppdrag	Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i <i>Mål och budget</i> . Nämnden tar fram åtgärder för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. Vid behov kan nämnden också ta fram strategier för genomförandet av uppdragen.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera inriktningsmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2020 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (t.ex. program eller handlingsplan).

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Nämnden bedriver idag sin verksamhet inom budget. Nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar är huvudsakligen avgiftsfinansierade och utgör huvuddelen av nämndens verksamhet. Detta följs upp kontinuerligt. Det är viktigt att särskilja avgifts- och kommunbidragsfinansierad verksamhet. För att ytterligare säkerställa en hållbar ekonomi pågår ett arbete med att utveckla uppföljningen av den kommunbidragsfinansierade delen av verksamheten, vidareutveckla planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och säkerställa att verksamheten bedrivs hållbart och jämställt över tid.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Åtgärder för effektivare tillsyn och kontroll.		Nämndens resurser används effektivt och ändamålsenligt. Ökade intäkter från avgifter. Bättre effekt av tillsynen. Bättre arbetsmiljö för medarbetarna.

Status på nämndmålet bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Uppdrag: 1.3: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla vår förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.		Högre hållbarhetsprestanda på inköpta produkter och tjänster.

Status på nämndmålet bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Uppdrag: 1.6: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i den koncernövergripande kartläggningen.	CEMR, artikel 9	Ett underlag för att bedöma om nämndens resurser fördelas jämställt.

Status på uppdraget bedöms utifrån vårt deltagande i kartläggningen 2020. Kartläggningen planeras vara färdigställd senast 2022.

KVAR FRÅN 2018: Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Se åtgärder under Inriktningsmål 3: Uppdrag 3.1 Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.		Se uppdrag 3.1 .

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.

För att Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i krävs att kommunens invånare har tillgång till goda livsmiljöer. Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att skydda kommunens naturreservat samt för att säkra kommuninvånarnas tillgång till attraktivt och tillgängligt vatten och strandområden med goda livsvillkor för växter och djur.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn naturreservat.	Naturvårdsprogram (KF 2006)	Genom kontroll av att reservatsföreskrifter och förvaltningsplaner följs så skyddas de kommunala naturreservaten.
Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn strandskydd.	Naturvårdsprogram (KF 2006) Vattenprogram (KF 2015)	Bidrag till attraktivt och tillgängligt vatten, trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen samt utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden. Prövning av inkommande ärenden ska ske rättsäkert med god effektivitet och hög servicegrad.

Uppdrag 2.1: Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.

Bruket av alkohol och tobak har en rad negativa följder både för enskilda individer och för samhället i stort. I egenskap av tillsyns- och tillståndsmyndighet enligt bland annat alkohollagen och tobakslagen arbetar nämnden för att brukets skadliga följder ska begränsas. Nämndens uppgift är att pröva ansökningar om serveringstillstånd samt att utöva tillsyn över serveringen och försäljningen av alkohol, tobak, e-cigarett, receptfria läkemedel och lotter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholserving.	Drogpolitiskt program för Uppsala kommun (KS 2013)	Alkoholens skadliga följder såsom tidig alkoholdebut, överberusning och ordningsstörningar begränsas.
Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning.	Drogpolitiskt program för Uppsala kommun (KS 2013)	Minskad tillgång till tobak för barn och minskad försäljning av illegal tobak.
Tillståndsenheten: Verka för ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel, e-cigarett och folköl.	Drogpolitiskt program för Uppsala kommun (KS2013)	Ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel och e-cigarett samt minskad tillgång till alkohol.
Tillståndsenheten: Verka för ansvarsfull		Ansvarsfull lotteriförsäljning.

---

 lotteriförsäljning.

Status på uppdraget bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen. Prövning av inkommande ärenden ska ske rättssäkert med god effektivitet och hög servicegrad.

Uppdrag 2.4: Vidta de åtgärder som krävs för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för luftkvalitetsfrågor. Luftkvaliteten övervakas kontinuerligt genom Östra Svealands luftvårdsförbund dels genom årliga beräkningar och dels genom mätningar på den mest utsatta platsen, på Kungsgatan i närheten av resecentrum. I nämndens tillsynsuppdrag ingår att kontrollera att tillräckliga beräkningar och mätningar sker och att åtgärder vidtas när luftkvalitetsnormen riskerar att överträdas eller överträds. Att förbättra luftkvaliteten handlar både om trafik- och skötselåtgärder i gaturummet och i stor utsträckning om en genomtänkt samhällsplanering som tar hänsyn till hur luftkvaliteten påverkas av nya byggnader, trafik och rörelsemönster. Gatu- och samhällsmiljönämnden är som väghållare ansvarig för åtgärder kopplade till trafik och skötsel. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att planering av staden sker på ett sätt så att luftkvaliteten förbättras.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft.	Åtgärdsprogram för luft (KF 2018)	Luftkvaliteten förbättras i innerstaden och Uppsala når EU:s luftkvalitetsmål.

Status på uppdraget bedöms utifrån luftkvaliteten övervakas kontinuerligt vid mätstationen på Kungsgatan och utvecklingen under 2020 jämförs med tidigare år. Åtgärdsprogrammet för luft ska revideras och att ytterligare åtgärder jämfört med idag ska vidtas.

KVAR FRÅN 2019: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.	Näringslivsprogram (2017)	Bidra till ett näringskraftigt näringsliv.

Status på uppdraget bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden. Nämnden behöver invänta instruktioner från KLK för att bedöma hur uppdraget ska angripas.

KVAR FRÅN 2019: Samordna upphandlingsarbetet rörande gaturummet i syfte att undvika onödiga grävarbeten.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
<p>Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.</p>		

KVAR FRÅN 2018: Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
<p>Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2018. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020.</p>		

KVAR FRÅN 2018: Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter.

Nämnden arbetar för att stärka beredskapen inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel för att kunna bidra med sina särskilda kunskaper vid extraordinära händelser som en kemikalieolycka, en omfattande smittspridning, eller ett extremt skyfall. Nämnden kommer under 2020 starta sin funktion för utökad beredskap samt ta fram en operativ ledningsplan för allvarlig störning. På så sätt stärker nämnden sin krisberedskap.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärkt beredskap för allvarliga störningar.	Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2018–2022	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.

Status på uppdraget bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för ett hållbart samhällsbyggande inom Uppsala kommun. Nämnden är remissinstans i planprocessen, där vi ställer krav på hållbara lösningar för vatten, luft och buller samt ekosystemtjänster utifrån de nationella miljömålen. På så sätt bidrar nämnden till att Uppsala stad och landsbygd kan växa smart och hållbart. För att utvärdera hur de krav vi ställer i planprocessen tas tillvara följer vi upp resultatet utifrån ett antal nybyggda bostadsområden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsokompetens i stadsbyggnadsprocessen och påverka bygglov, planer och program.		En hållbar samhällsplanering med större beredskap för ett förändrat klimat.
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Uppföljning av samhällsbyggnadsprojekt.		En hållbar samhällsplanering med större beredskap för ett förändrat klimat.
Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn.		En mer samordnad, likvärdig och effektiv tillsyn inom länet.

Att nämnden påverkar samhällsbyggnadsprocessen följs upp genom nämndens yttranden i planprocessen, bygglovsremisser samt indirekt genom hur vatten- och luftkvalitetet och ljudmiljön utvecklas över tid.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att förbättra våra vattenmiljöer och skydda grundvattnet. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Några av de nationella målen som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet samt levande sjöar och vattendrag. Det innebär till exempel fokus på vatten i tillsynen. Nämnden inventerar och beslutar om utsläppsförbud för enskilda avlopp som inte har tillräcklig efterföljande rening. Detta bidrar till att minska utsläpp av övergödande ämnen och smittoämnen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.	Vattenprogram (KF 2015)	Hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.
Enskilt vatten och avlopp: Utveckla kunskap om enskild vattenförsörjning.	Vattenprogram (KF 2015)	Hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.
Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, prövning av tillståndsansökningar för små avloppsanläggningar.	Vattenprogram (KF 2015)	Minskat bidrag från små avlopp till övergödning av sjöar och vattendrag och förbättrad dricksvattenkvalitet.
Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn av små avloppsanläggningar.	Vattenprogram (KF 2015)	Minskat bidrag från små avlopp till övergödning av sjöar och vattendrag och förbättrad dricksvattenkvalitet.
Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete.	Riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt. Vattenprogram (2015)	Skydd av grundvattnet, god miljö och hållbart samhällsbyggande.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter.	Riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt.	Skydd av grundvattnet.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen. Prövning av inkommande ärenden ska ske rättsäkert med god effektivitet och hög servicegrad. Dessutom bedöms nämndens insatser inom vattenarbetet med genomförandet av de aktiviteter som specificeras i förvaltningens operativa plan.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för giftfria och slutna kretslopp. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Ett av de nationella mål som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är giftfri miljö. Nämnden bedriver bland annat tillsyn på förorenade områden och miljöfarliga verksamheter. Exempel på några fokusområden i tillsynen är avfallshantering och utsläpp till luft och vatten.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter.	Vattenprogram (2015).	En giftfri miljö och skydd av grundvattnet.
	Riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt.	
Miljöskydd: Tillsyn höglfluorerade ämnen (PFAS).	Miljö och klimatprogram 2014-2023 (KF 2014)	En giftfri miljö och skydd av grundvattnet.
	Vattenprogram (2015)	
Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden.	Riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt.	En giftfri miljö och skydd av grundvattnet.
	Vattenprogram (2015)	
Bidra till en hållbar avfallshantering.	Avfallsplan 2014-2022	Effektiv material- och resurshantering.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen. Prövning av inkommande ärenden ska ske rättsäkert med god effektivitet och hög servicegrad. Dessutom bedöms nämndens insatser för giftfria och slutna kretslopp av genomförandet av de aktiviteter som specificeras i förvaltningens operativa plan.

Uppdrag 3.1: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Nämnden vidtar ett antal åtgärder och aktiviteter för att säkerställa att nämnden fullt ut ska kunna dra nytta av de möjligheter till verksamhetsutveckling och ökad kundnytta som digitalisering av verksamhetens information och nya digitala arbetsverktyg kan erbjuda.

Bland annat deltar nämnden med ett eget delprojekt inom det kommungemensamma projektet Digitalt handläggarsöd. Delprojektet syftar till att ersätta det nuvarande ärendehanteringssystemet för livsmedelskontrollen, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och enskilt vatten och avlopp samt för administrativa ärenden. Projektet är fundamentalt för den fortsatta utvecklingen mot en modern myndighet.

Nämnden deltar även i utvecklingsarbetet inom ramen för GIS-objektet för att utveckla nämndens användning av och bidrag till kommunens karttjänster.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genomföra delprojekt DHS för att ersätta IT-stödet Ecos.	Strategi för IT-utveckling och digitalisering (2015)	Ett nytt framtidssäkrat IT-stöd. Effektivare och mer enhetliga handlägningsprocesser. E-arkivering för elektroniskt bevarande, hantering och återsökning av digital information. Ökade möjligheter till fortsatt digitalisering och verksamhetsutveckling inom berörda verksamhetsområden.
Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.	Strategi för IT-utveckling och digitalisering (2015)	Utvecklad användning av data i fält. Utvecklad användning av karttjänster (GIS).

Status på uppdraget bedöms utifrån nämndens insatser inom delprojekt DHS samt genomförandet av de aktiviteter rörande data i fält och utvecklad användning av karttjänster som specificeras i förvaltningens operativa plan.

Uppdrag 3.5: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter med fokus på energieffektivitet.	Energiprogram (2050)	Bidrag till målet att göra Uppsala fossilfritt och förnybart år 2030 och klimatpositivt år 2050.
	Energiprogram (2050)	
Öka andelen fossilfria bränslen inom miljöförvaltningen.	Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet (2014) Miljö- och klimatprogram (2014)	Minskad klimatpåverkan från miljöförvaltningens fordon.

Status på uppdraget bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen och om användningen av bensin och diesel på förvaltningen har minskat.

KVAR FRÅN 2019: Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera, samt vidta åtgärder för att öka försäljningen på Återbruket.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020.		

KVAR FRÅN 2018: Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden har bidragit till uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020. Tillsynen för bättre inomhusmiljö i utsatta områden fortsätter.		

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att Uppsala ska vara jämlikt och med goda levnadsvillkor för invånarna.

Genom hälsoskyddstillsynen förebygger och identifierar nämnden olägenheter för människors hälsa i inomhusmiljöer, vid besök i offentliga lokaler, bassängbad, idrottsanläggningar och hygieniska verksamheter med mera. Det kan inkludera kontroll av ventilation, lufttemperatur, buller och strålning från radon men även t.ex. risk för smittspridning. Nämndens tillsyn ställer samma krav oavsett bostadsområde eller sociala förhållanden, vilket bidrar till att skapa förutsättningar för ett jämlikt samhälle.

Livsmedelsenheten genomför kontroller av livsmedels- och dricksvattenanläggningar. Under 2020 kommer fokus ligga på att utveckla livsmedelskontrollen för att möta lagstiftarens och invånarnas krav. Det innebär bland annat en mer riskbaserad och verkningfull kontroll som gör verklig skillnad. Livsmedelsverkets nationella operativa mål och förvaltningens egen branschplanering kommer att särskilt prioriteras i kontrollen under 2020.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden.	Handlingsplan Gottsunda-Valsätra (KF2018)	Bättre inomhusmiljö i utsatta områden.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande tillsyn hygieniska m.fl. anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn icke anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa.
Arbete för att förebygga utbrott av legionella.		Minskad risk för utbrott av legionella.
Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.		Minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.
Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för livsmedelskontroll.		Konsumenterna får säkra livsmedel, blir inte lurade om vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningfull.		Konsumenterna får säkra livsmedel, blir inte lurade om vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.		Bättre kvalitet på dricksvattnet.

Livsmedelskontroll: Utveckla arbetet med att upptäcka livsmedelsfusk.	Att livsmedelsfusk upptäcks och motverkas.
Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.	Bidrag till SVA:s kartläggning av läget för resistens mot antibiotika i Sverige.
Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.	Konsumenterna får säkra livsmedel, blir inte lurade om vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsyn och kontroller i förhållande till tillsynsplanen och kontrollplanen samt utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Uppdrag 4.14: Öka antalet anställda med funktionsvariation i kommunens verksamheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Ta fram en plan för fortsatt arbete för att öka antalet anställda med funktionsvariationer.		Bidra till att människor utanför ordinarie arbetsmarknad får meningsfull sysselsättning.

Status på uppdraget bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

KVAR från 2019: Utveckla en äldrevänlig kommun inom ramen för WHO:s nätverk.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för kommunens pågående projekt Äldrevänlig kommun genomföra åtgärder i kommande handlingsplan.	Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun (2030)	Bidrag till att utveckla Uppsala till en äldrevänlig kommun.

Status på uppdraget bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

KVAR FRÅN 2019: Öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter genom att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunens verksamheter.

Nämndens åtgärd

Koppling till styrdokument

Förväntade effekter
av åtgärden

Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att bidra till hållbara lösningar för ny bebyggelse inom stad och landsbygd genom att lämna synpunkter i detaljplanearbetet och utföra lantmäteriförrättningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmäteriförrättningar.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.

Status på nämndmålet bedöms utifrån den kommunala lantmäterimyndighetens verksamhetsuppföljning och om alla remisser är besvarade.

KVAR FRÅN 2019: I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020. Nämnden kommer fortsätta att löpande se över möjligheten att använda intern service i högre utsträckning.		

KVAR FRÅN 2018: Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020.		

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att miljön som barn vistas i under sin utbildning inte innebär risker och olägenheter för barnens hälsa. En hälsosam inomhusmiljö och säker mat påverkar barnens förmåga att ta till sig utbildningen. Giffri miljö, god hygien, god luftkvalitet, en hälsosam ljudnivå och välstädade lokaler skapar bättre förutsättningar för lärande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn förskolor, skolor och fritidshem.		Mer hälsosam inomhusmiljö i förskola, skola och fritidshem vilket ökar barnens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.
Hälsoskydd: Stödja tobakspreventivt arbete i skolan.	Drogpolitiskt program för Uppsala kommun (KS 2013)	Minskad användning av tobak hos barn och unga.
Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra plan för livsmedelskontroll på skola och förskola.		Säker mat i skola och förskola ökar barnens förmåga att tillgodogöra sig pedagogisk utbildning samt få energi till lek och rörelse.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen.

Uppdrag 6.4: Genomföra en översyn av förskolorna och skolornas ljudmiljöer i syfte att främja arbetsmiljö, studiero och måluppfyllelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för hälsoskyddsfrågor i skolor och förskolor. I myndighetsuppdraget ingår kontroll av buller från fasta installationer som t.ex. ventilation, omgivningsbuller från t.ex. trafik och att lokalerna i övrigt är ändamålsenligt utformade så att olägenheter för människors hälsa kan undvikas. Ansvaret för att se till att eleverna har en god ljudmiljö som främjar inläring och måluppfyllelse ligger hos verksamhetsutövaren, det vill säga utbildningsförvaltningen. Nämnden kan genom sin kompetens i hälsoskyddsfrågor och erfarenhet av att ha besökt alla skolor bidra till uppdraget.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Bidra med kompetens och delta i översyn av förskolorna och skolornas ljudmiljöer.		Förbättrad ljudmiljö i förskolor och skolor.

Status på uppdraget bedöms utifrån om nämnden har bidragit till uppdraget genom de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

KVAR FRÅN 2019: Förbättra arbetsmiljön i kommunens förskolor och skolor genom att vidta ljuddämpande och stressreducerande åtgärder.

Nämndens åtgärd

Koppling till styrdokument

Förväntade effekter
av åtgärden

Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun

Nämnden bidrar inom myndighetsuppdraget till att invånare ska få stöd, vård och omsorg av god kvalitet genom att inom hälsoskyddstillsynen kontrollera att lokaler som Uppsalas invånare vistas i lokaler för vård och omsorg inte innebär olägenhet för människors hälsa. För att möta utmaningar med förändrat klimat kontrollerar nämnden beredskap för värmeböljor på vård- och omsorgsboende för äldre.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn vård- och omsorgslokaler.		Mer hälsosam inomhusmiljö och större beredskap för ett förändrat klimat.

Status på nämndmålet bedöms utifrån resultatet av tillsynen i förhållande till tillsynsplanen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar

Nämnden strävar efter att kunden ska uppleva verklig nytta av vårt möte och att mötet bidrar till utvecklingen av kundens verksamhet. Vi ska arbeta aktivt med vårt bemötande, vår service och vår tydlighet inom myndighetsuppdraget så att vi uppnår en hög kundnöjdhet. Vi ska också säkerställa att informationen till våra kunder är lättillgänglig och lättförståelig och vi att kunderna enkelt ska kunna lämna synpunkter. På så vis bidrar vi till att invånare och organisationer inom Uppsala kommun får möjlighet att vara delaktiga i att utforma samhället.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla kundservice och bemötande.	Näringslivsprogrammet (2017)	Nöjdare kunder och medarbetare. Ökad förtroende för miljöförvaltningen. Bättre effekt i tillsyn och kontroller. Högre NKI-resultat.
Säkerställa att nämndens information är relevant, lättillgänglig och lättförståelig.		Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv hittar relevant information om nämndens arbete och har möjlighet att tillvara sina intressen. Vi möjliggör för dem att ta sitt ansvar för hälsa och miljö.
Synliggöra nyttan och effekten av förvaltningens arbete.		Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv känner till vad förvaltningen gör och förstår nyttan av förvaltningens arbete.

Status på nämndmålet bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden. Dessutom kommer utvecklingen av NKI-resultatet beaktas.

Uppdrag 8.2: Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter inom områdena fred, demokrati och yttrandefrihet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter på miljöförvaltningen.	Handlingsplan för mänskliga rättigheter	Ökad kunskap om mänskliga rättigheter.

Status på nämndmålet bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden. Dessutom kommer utvecklingen av NKI-resultatet beaktas.

Uppdrag 8.4: Arbeta med att öka medborgarnas möjlighet till påverkan genom att ha dialog med fler medborgargrupper och utveckla former för att genomföra medborgardialog på fler språk än svenska.

Nämndens åtgärd

Koppling till styrdokument

Förväntade effekter av åtgärden

Nämnden för dialog med sina kunder på andra sätt än genom formen medborgardialog och har flera aktiviteter inplanerade under 2020 för att stärka kunddialogen. Nämnden avstår därför från att arbeta med uppdraget.

KVAR FRÅN 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering.

Nämndens åtgärd

Koppling till styrdokument

Förväntade effekter av åtgärden

Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019. Nämnden planerar därför inga nya åtgärder under 2020.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Antalet medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro ska minska.

Systematik och väl fungerande rutiner är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö för alla chefer och medarbetare. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chefer och medarbetare. Alla medarbetare är medlemmar när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetsituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetsituation som varje medarbetare, oavsett roll, har.

Nämnder och förvaltningar ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i verksamheten, och säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt. Kommunstyrelsen har en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö. Därför kommer kommunstyrelsen särskilt följa upprepade korttidssjukfrånvaro, hållbart medarbetarengagemang samt arbetsskador på kommunövergripande nivå under perioden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla arbetsmiljö med målet att det systematiska arbetsmiljöarbetet årligen följs upp och synliggör behov av åtgärder av arbetssätt och rutiner.		Bättre arbetsmiljö för de anställda.

Status på nämndmålet bedöms utifrån en sammanvägd bedömning av resultatet av genomförda aktiviteter med koppling till åtgärderna samt årets resultat för medarbetarundersökningen (HME), frisknärvaro, upprepade korttidssjukfrånvaro, olycks- och tillbudsstatistik, personalomsättning och attraktivitet vid rekrytering.

Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap.

I en utmanande omvärld med stort förändringstryck och höga förväntningar från kommuninnevånare, organisationer, näringsliv och besökare har kommunkoncernens chefer ett komplext uppdrag. Ledarskapet ska stimulera medarbetare till medskapande och chefen ska tillsammans med sina medarbetare förändringsleda, driva förbättringsarbete och skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling. Kommunkoncernens värdegrund är den gemensamma utgångspunkten för både chefer och medarbetare i arbetet med förändring, förbättring och utveckling.

En rimlig omfattning på chefens uppdrag är avgörande för att chefer ska uppleva att de har ett hållbart, utvecklande och attraktivt uppdrag. Uppdraget ska vara tydligt vad gäller ansvar, mandat och villkor. Kommunen ska arbeta långsiktigt och strukturerat med chefs- och ledarutveckling och ha tydliga processer för ersättningsplanering, rekrytering och karriäromställning för chefer och ledare. Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla chef- och ledarskap		Attraktiv arbetsgivare.

Status på nämndmålet avgörs utifrån en sammanvägd bedömning av resultatet av genomförda aktiviteter. Exempelvis att vi infört ett nytt arbetssätt på förvaltningen utifrån kommunens nya samverkansavtal. Statusen avgörs även utifrån medarbetarundersökningen ”hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende uppskattning, förtroende och förutsättningar från chef (ledarskapsindex).

Nämndmål: Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare.

Arbetsområdet blir mer och mer komplext i form av ny lagstiftning som kräver specialistkompetens av medarbetarna i större utsträckning. En viktig utmaning är kompetensförsörjningen över tid då konkurrensen om kompetent personal blir hårdare. Inom flera av förvaltningens ansvarsområden utbildas idag för få personer. Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas rekrytera och behålla medarbetare är därför avgörande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning	Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik (2018)	Attraktiv arbetsgivare.

Status på nämndmålet avgörs utifrån utfallet av de prioriterade aktiviteterna från fastställd kompetensförsörjningsplan.

Uppdrag 9.5: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkerställa att jämställdhets- och mångfaldhetsarbetet integreras i förvaltningen.	CEMR, artikel 11	Att ha identifierat och åtgärdat eventuella strukturella skillnader på grund av kön.

Status på uppdraget avgörs utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Uppdrag 9.8: Möjliggöra för fler deltidssbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Möjliggöra för fler deltidssbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.		Om möjligt deltidssbrandmän på miljöförvaltningen.

Status på nämndmålet bedöms utifrån utfallet av de aktiviteter som är kopplade till åtgärden.

Budget 2020

Nämndens driftbudget

NÄMND (SYSTEMLEDARE)			
Belopp i miljoner kronor	Beslutad		
	budget 2019	Prognos 2019	Budget 2020
Taxor och avgifter exkl. egen nämnd	46,0	43,8	49,4
Statsbidrag	0,0	0,2	0,1
Försäljning verksamhet andra kommuner samt övriga externa intäkter	0,0	0,8	0,5
Övriga kommuninterna intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	46,0	44,8	50,0
Lämnade bidrag	0,0	0,0	0,0
Köp av huvudverksamhet inom egen nämnd	0,0	0,0	0,0
Köp av huvudverksamhet externa utförare	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	-69,9	-68,0	-76,6
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-69,9	-68,1	-76,6
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0
Summa nettokostnader1	-24,0	-23,2	-26,7
Kommunbidrag			
Politisk verksamhet (1)	1,2	1,2	1,2
Infrastruktur, skydd m.m. (2)	22,7	22,7	25,4
Fritid och kultur (3)	0,1	0,1	0,1
Pedagogiska verksamheter (4)	0,0	0,0	0,0
Vård och omsorg (5)	0,0	0,0	0,0
Särskilt riktade insatser (6)	0,0	0,0	0,0
Affärsverksamhet (7)	0,0	0,0	0,0
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)	0,0	0,0	0,0
Summa kommunbidrag	24,0	24,0	26,7
Resultat	0,0	0,7	0,0

1) Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

NÄMND (EGEN REGI)			
Belopp i miljoner kronor	Beslutad		
	budget 2019	Prognos 2019	Budget 2020
(Taxor och avgifter)	46,0	43,8	49,4
Statsbidrag	0,0	0,2	0,1
Försäljning verksamhet andra kommuner samt övriga externa intäkter	0,0	0,8	0,5
Nämndinterna intäkter	0,0	0,0	0,0
Övriga kommuninterna intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	46,0	44,8	50,0
Personalkostnader	-47,7	-46,4	-52,2
Lokalhyror	-4,1	-4,6	-4,4
Övriga kostnader	-18,2	-17,1	-20,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-69,9	-68,1	-76,6
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0
Resultat	-24,0	-23,2	-26,7

Nämndens investeringar

Mnkr	2020
Pågående	0
Nya objekt	0
Summa	0

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till miljö- och hälsoskydds nämnden.

Program/handlingsplan	Ansvarig förvaltning/bolag
Avfallsplan 2014-2022	UVAB
Drogpolitiskt program (under revidering)	SCF
Energiprogram 2050	KLK
Handlingsplan för Gottsunda/Valsätra	KLK
Handlingsplan för mänskliga rättigheter	KLK
Handlingsplan för trygghet och säkerhet	KLK
Miljö- och klimatprogram	KLK
Naturvårdsprogram (under revidering)	SBF
Näringslivsprogram	KLK
Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik	AMF
Riktlinje för CEMR (under revidering)	KLK
Strategi för IT-utveckling och digitalisering	KLK
Vattenprogram	SBF
Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet (under revidering)	KLK
Äldrepolitiskt program (under revidering)	ÄLF

Bilaga 2 Tillsynsplan enligt miljöbalken

Miljö- och hälsoskydds nämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet för Uppsala kommuns tillsyn enligt miljöbalken (1998:808). Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken. Tillsynsplanen baseras på nämndens tillsynsregister och den samlade utredning av tillsynsbehovet för nämndens ansvarsområden inom miljöbalken och strålskyddslagen för åren 2019-2021 som beslutades av nämnden den 27 september 2018 (MHN 2018-000253-AD).

Tillsynsbehovsutredningen utgår från en bedömning av risken för olägenhet för människors hälsa och miljön för varje bransch som omfattas av nämndens tillsynsansvar. Riskbedömningen utgår från miljöbalkens krav och de globala hållbarhetsmålen. De nationella miljökvalitetsmålen och folkhälsomålen har använts för att konkretisera dessa. Utifrån riskbedömningen har behovet av tillsynsbesök, tillsynskontakter och behovet av uppföljande tillsyn för varje bransch uppskattats.

Behovsutredningen visar att det finns ett samlat tillsynsbehov för nämnden under perioden 2019-2021 på cirka 90 000 timmar. Dessa fördelas på styrd, behovsprioriterad, händelsestyrd och skattefinansierad tillsyn enligt Sveriges kommuners och landstings förslag på indelning av tillsynen. Styrd tillsyn motsvaras främst av tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter. Sammanlagt har nämnden tillsyn på cirka 2500 verksamheter och bortemot 20 000 fastigheter (hushåll). Hur tillsynsbehovet fördelar sig beskrivs i tabell 1.

Tabell 1: Beskrivning av samlat tillsynsbehov för nämndens olika verksamhetsområden enligt tillsynsbehovsutredningen för 2019-2021

Tillsynsbehov 2020 (timmar)	Miljöskydd	Hälsoskydd	VA och områdesskydd
Styrd tillsyn (anmälningsplikt)	2 500	2 200	-
Behovsprioriterad tillsyn	1 400	2 600	2 300
Händelsestyrd tillsyn	2 000	1 000	2 950
Skattefinansierad tillsyn	4 400	3 200	4 250
Summa	10 300	9 000	9 500

Tillsynen enligt miljöbalken finansieras i huvudsak via avgifter. Timavgiften för miljöbalkstillsynen är beslutad av kommunfullmäktige till 1 150 kronor per timme. Riskbedömningen av varje tillsynsbransch i tillsynsbehovsutredningen ligger till grund för vilket behov av tillsyn som branschen har och utgör därmed underlag till vilken avgift som varje verksamhetsutövare får betala. Avgiften för respektive tillsynsobjekt bestäms utifrån branschens bedömda tillsynsbehov. Avgifterna för tillsyn regleras i Uppsala kommuns taxa enligt miljöbalken och strålskyddslagen som fastställdes av kommunfullmäktige den 11 december 2018 (§ 279, MHN 2018-004626-AD).

Verksamheter med styrd tillsyn samt vissa verksamheter med behovsprioriterad tillsyn betalar en årlig avgift. Övriga verksamheter betalar timavgift. Tillkommande tillsynstid på grund av avvikelser eller större risker i enskilda verksamheter än förväntat debiteras med timavgift i efterhand. I tillsynsplanerna nedan har nämnden inkluderat alla verksamheter med årlig tillsynsavgift i den styrda tillsynen för att kunna följa upp och redovisa tillsynstiden.

Miljöfarliga verksamheter (miljöskydd)

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2020 är att

- Besöka de verksamheter som ska ha tillsyn 2020 enligt behovsutredningen och leverera all förebyggande tillsyn
- Fortsätta arbetet med källspårning av PFAS
- Fortsätta och stärka tillsynen på förorenade områden
- Bidra i kommunens arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten (Fyrisån, Sävjaån och Hågaån)
- Bidra i kommunens arbete med att genomföra riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde
- Vara delaktiga i den utveckling av nytt ärende- och diariehanteringssystem som utvecklas inom kommunen.

Tillsynsplan 2020

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2020
Planerad förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl köldmedia)	3100 timmar
Planerad förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	1400 timmar
Planerad förebyggande tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	1000 timmar
Uppföljande tillsyn med timavgift (förväntad tid för att följa upp brister)	100 timmar
Klagomål (kommunbidrag och avgift)	400 timmar
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	1000 timmar
Digitalisering mm. intern utveckling (kommunbidrag)	1200 timmar
Myndighetservice, remisser och övrigt myndighetsarbete (kommunbidrag)	2500 timmar
Totalt	10 700 timmar
<i>Planerade årsarbetare</i>	<i>11,8 årsarbetskrafter</i>

Hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuerare.

Fokus i tillsynen 2020 är att

- Fortsätta nämndens satsning på att följa upp tidigare identifierade avvikelser och ärenden för att i större utsträckning åstadkomma rättelser samt minska ärendebalansen.
- Fortsätta och utveckla samarbetet inom kommunen med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Vidareutveckla tillsynsmetodik och handlägningsrutiner, med fokus på tydligare och effektivare processer samt en högre grad av avgiftsfinansiering.
- Fortsätta och vidareutveckla uppsökande bostadstillsyn som komplement till händelsestyrd tillsyn och fastighetsägartillsyn med fokus på egenkontroll.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus
- Genomföra ett riktat uppdrag från kommunfullmäktige om ljudmiljö i skola och förskola
- Vara delaktiga i utvecklingen av och övergången till nytt digitalt ärende- och diarierhanteringssystem.

Tillsynsplan 2020

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2019
Förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift bl.a. förskolor, skolor, vårdboenden mm.	3 000 timmar
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	400 timmar
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	1200 timmar
Uppföljande tillsyn med timavgift (förväntad tid)	200 timmar
Klagomål (befogade och obefogade)	220 ärenden 700 timmar
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	200 ärenden 400 timmar
Digitalisering mm. intern utveckling (kommunbidrag)	600 timmar
Myndighetservice, remisser och övrigt myndighetsarbete.	1900 timmar
Totalt	8 400 timmar
Planerade årsarbetare	10 årsarbetskrafter

Enskilt vatten och avlopp

Nämnden utfärdar tillstånd och har tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar, med upp till 200 personekvivalenter (pe) anslutna. Nämndens mål är att alla enskilda avlopp som saknar efterföljande rening ska ha fått ett beslut om förbud av utsläpp av avloppsvatten senast år 2019. Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också att förbättra kommunens dricksvattenkvalité.

Nämnden har även tillsyn av enskilda vattentäkter. Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilde fastighetsägarens ansvar. Tillsynen av enskilt dricksvatten är därför händelsestyrd på så vis att nämnden agerar på klagomål eller när en olägenhet uppstår.

Övergripande prioriteringar i tillsynen 2020 är att

- Fortsätta öka åtgärdstakt av bristfälliga enskilda avlopp genom en aktiv och effektiv tillsyn av små avlopp
- Särskilt gäller att under 2020 påbörja tillsyn av markbaserade anläggningar anlagda för miljöbalken (1999) samt vidareutveckla tillsyn av minireningsverk
- Hantera inkommande ärenden löpande, hålla ansökningstid på 6-8 veckor för ansökan om tillstånd för enskilt avlopp

Målet är att under 2020 etablera en effektiv tillsynsmetodik för de ca 4 000 markbaserade avloppsanläggningar som är anlagda innan 1999 (miljöbalkens införande) samt påbörja tillsyn av dessa i fält. Nämnden kommer även att genomföra tillsyn av reningsverk, både de lite större (25-200 pe) och av minireningsverk.

Kommunens gemensamma VA plan väntas färdigställas under 2020 och kommer bli ett viktigt underlag framöver. Nämnden ska bidra till arbetet bla. genom en handlingsplan för enskilt VA utanför verksamhetsområde samt genom ett projekt om miljögifter i enskilda vattentäkter i samarbete med Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Tillsynsplan 2020

Små avlopp	Planerad tillsyn 2020
Förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift (reningsverk 25-200 pe)	90 timmar <i>ca 10 objekt som ska få tillsyn</i>
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	1200 timmar <i>ca 500 fastigheter</i>
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	1 250 timmar
Uppföljande tillsyn (beslut om vite mm)	200 timmar
Inkommande ärenden: tillståndsansökningar	450 ansökningar <i>3600 timmar</i>
Klagomål (befogade och obefogade)	10 ärenden <i>50 timmar</i>
Digitalisering mm. intern utveckling (kommunbidrag)	700 timmar
Myndighetsservice, remisser och övrigt myndighetsarbete.	1900 timmar
Totalt	9000 timmar
Planerade årsarbetskrafter	10 årsarbetskrafter

Områdesskydd

Nämnden har tillsyn av skyddade områden enligt strandskyddsreglerna och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifter och att förvaltningsplaner följs så att områdena skyddas.

Under 2020 kommer nämnden att prioritera

- Handlägga inkommande ansökningar om tillstånd och dispens
- Fortsätta utveckla och genomföra en strukturerad och ändamålsenlig strandskyddstillsyn som bygger vidare på de informationsutskick som genomfördes 2019
- Genomföra förebyggande naturreservatstillsyn

Tillsynsplan 2019

Områdesskydd	Planerad tillsyn 2020
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	100 timmar
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	400 timmar
Uppföljande tillsyn	20 timmar
Klagomål	10 ärenden 50 timmar
Inkommande ärenden (dispenser och tillståndsansökningar)	60 ärenden 300 timmar
Digitalisering mm. intern utveckling (kommunbidrag)	100 timmar
Myndighetsservice, remisser och övrigt myndighetsarbete.	700 timmar
Totalt	1 670 timmar
Planerade årsarbetskrafter	1,9 årsarbetskrafter

Bilaga 3 Kontrollplan för livsmedelskontrollen

Sammanfattning av kontrollplanen

Denna kontrollplan är fastställd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och är en beskrivning av nämndens verksamhet inom livsmedelslagstiftningens område.

Planen beskriver bland annat hur nämnden uppfyller de krav som ställs i livsmedelslagstiftningen. Kraven finns bland annat i EU-förordning 2017/625¹ om offentlig kontroll och i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

Livsmedelskontrollens syfte är att konsumenterna får säkra livsmedel, att de inte blir vilseledda och att informationen om livsmedel är tillräcklig och enkel att förstå. Kontrollen ska vara effektiv, ändamålsenlig och likvärdig för olika företag och intressenter.

Under perioden 2020-2022 kommer samtliga livsmedelsanläggningar i kommunen kontrolleras. Under 2020 planeras nämnden att göra ca 1 370 planerade kontroller vid cirka 1 100 anläggningar.

Till denna siffra tillkommer besök på nya livsmedelsanläggningar, extra uppföljande besök samt besök som sker på grund av klagomål.

Om kontrollplanen

Av Livsmedelsverket kontrollföreskrifter² framgår att varje kontrollmyndighet årligen ska fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. Denna plan fokuserar dock främst på 2020. Orsaken till att planen inte har ett mer långvärt perspektiv är att livsmedelskontrollen står inför flera stora förändringar. Exempelvis förs en diskussion i Riksdag och Regering om att gå från förhandsdebitering till efterhandsdebitering. Livsmedelsverket har nu meddelat vilka operativa mål som ska gälla för livsmedelskontrollen 2020-2022, men ännu inte meddelat när olika kontrollprojekt inom dessa ska äga rum. Förvaltningen har därför inte bedömt det som meningsfullt att i nuläget göra en detaljerad planering om kontrollens inriktning för åren 2021 och 2022. Planen kommer dock att uppdateras årligen.

Ansvarsfördelning för livsmedelskontrollen

Livsmedelsverket är central myndighet för livsmedelskontroll i Sverige. Kommunerna är behörig myndighet för verksamheter som bedrivs i kommunen. I den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan beskrivs ansvarsfördelningen mellan myndigheter mer utförligt.

---

¹ Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

² Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel

Ansvarsfördelning i Uppsala kommun

Miljö- och hälsoskydds nämnden är den organisation som har det politiska ansvaret för kontrollen av dricksvatten och livsmedel. Det är miljöförvaltningen som på nämndens uppdrag arbetar med frågorna. Arbetet leds av chefen för livsmedelskontrollen och tillståndsenheten som också har personalansvar för avdelningens personal.

Avdelningschefen är placerad under miljödirektören som har det yttersta tjänstemannaansvaret för verksamheten.

Förvaltningen har fått långtgående delegation av nämnden att fatta beslut i ärenden rörande livsmedelskontrollen. Fattade delegationsbeslut anmäls till nämnden vid nämndens nästkommande sammanträde.

Ärenden av principiell natur behandlas alltid av nämnden.

Mål för den offentliga kontrollen

Verksamheten bedrivs enligt en rad mål. Flera av dessa mål återfinns i nationella kontrollplanen som är ett vägledande nationellt dokument som bland annat beskriver vilka mål, prioriteringar och strategiska inriktningar som finns för livsmedelskedjans kontrollarbete. Planen har bland annat fyra mål av övergripande, visionär karaktär som är inriktade på tre olika målgrupper: konsumenter, intressenter och kontrollmyndigheterna.

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan finns i Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Övergripande mål	Önskad effekt
Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.	Ingen ska bli sjuk eller lurad, konsumenterna har en god grund för val av produkt och har förtroende för myndigheternas verksamhet.
De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.	De livsmedelsproducerande djuren hanteras väl och är friska. De växter som används för livsmedels- och foderproduktion är sunda och fria från växtskadegörare.
Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.	Verksamhetsutövarna har tilltro till myndigheternas övervakning, kontroll, rådgivning och andra insatser och upplever dessa meningsfulla. Det ska vara lätt att göra rätt. Detta bidrar till att stärka förtroendet för deras produkter och att

Övergripande mål	Önskad effekt
	konsumenterna får säkra livsmedel och inte blir lurade.
De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.	Myndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan, inklusive beredskap, så att den gemensamma effektiviteten ökar. Kontrollverksamheten är regelbunden, riskbaserad, likvärdig och rättssäker samt ger avsedd effekt.

Livsmedelsverkets operativa mål för livsmedelskontrollen

Livsmedelsverket har fastställt 21 operativa mål för livsmedelskontrollen 2020-2022 som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen. Av dessa mål är det 16 som bedöms beröra Uppsala. Måtten för antalet kontroller som anges gäller hela landets samlade livsmedelskontroll. I Uppsala kommer antalet kontroller av de operativa målen att räknas ut från en fördelningsnyckel som Livsmedelsverket tagit fram. Uppsala kommer i första hand planera kontrollen av de operativa målen så att de sammanfaller med Livsmedelsverkets nationella kontrollprojekt. I dagsläget finns endast preliminära uppgifter från Livsmedelsverket för när dessa kontrollprojekt ska äga rum och för vilka operativa mål sådana är aktuella.

Nedan redovisas de mål som är aktuella för Uppsala kommun. Antalet kontroller inom målen kan ändras beroende på vilken typ av livsmedelsverksamheter som bedriver verksamhet i Uppsala under tidsperioden 2020-2022.

Operativa mål för livsmedelskontrollen

Mikrobiologiska risker i dricksvatten (operativt mål 1)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar för produktion av dricksvatten ($> 100 \text{ m}^3/\text{dygn}$) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet. 17 kontroller planeras i Uppsala under treårsperioden.

Kemiska risker och cyanobakterier i dricksvatten (operativt mål 2)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar för produktion av dricksvatten ($> 100 \text{ m}^3/\text{dygn}$) för att bedöma att kemiska faror i råvattnet har beaktats i faroanalysen (HACCP) samt att tillräckliga åtgärder vidtagits för att eliminera eller reducera dessa faror (kemiska risker samt faran cyanotoxiner vid anläggningar som använder ytvattentäkt eller konstgjord infiltration som råvattnet). 17 kontroller planeras under i Uppsala under 3-årsperioden.

Skötsel och underhåll av reservoarer (operativt mål 3)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla distributionsanläggningar (> 100 m³/dygn) för att verifiera att verksamhetsutövaren har rutiner för att sköta, underhålla och vid behov rengöra reservoarer för att motverka förorening och mikrobiologisk tillväxt. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. 1 kontroll kommer att göras under tidsperioden i Uppsala.

Rätt fisk (operativt mål 4)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att korrekt information om fiskart och fångszon finns och lämnas vidare i kedjan. Kontrollerna ska utföras vid minst 100 anläggningar i tidigare handelsled, såsom grossister, importörer, huvudkontor och matmäklare. Kontrollerna ska också verifiera att spårbarhet (ett steg framåt och ett steg bakåt) finns. I Uppsala bedöms 2 livsmedelsanläggningar omfattas av målet.

Spårbarhet kött (operativt mål 5)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att spårbarhet finns för färskt och fryst kött av nöt, gris samt får och lamm. I förekommande fall ska kontrollen också verifiera påståenden om svenskt ursprung. Kontrollerna ska utföras i minst 500 butiker som inte är anslutna till de stora detaljhandelskedjorna. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt under 2020. Ca 27 kontroller kommer då att utföras i Uppsala.

Spårbarhet ägg(operativt mål 6)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att spårbarhet finns för ägg. Kontrollerna ska utföras vid minst 100 bagerier, i minst 100 restauranger samt i minst 200 butiker som inte är anslutna till de stora detaljhandelskedjorna. I förekommande fall ska kontroll i butik också verifiera påståenden om svenskt ursprung. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. Uppsalas mål är då att kontrollera ca 33 verksamheter.

Ekologiska varor(operativt mål 7)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera påståenden om "ekologiska livsmedel" gällande följande produkter; kaffe, kryddor och barnmat. Produkterna är samma som avses i målen 13, 14, 15 och 17. Kontrollerna görs vid alla de verksamheter som omfattas av nämnda mål när påståenden om ekologiska livsmedel av aktuella slag görs. Ungefär 5 verksamheter kommer att kontrolleras i Uppsala under treårsperioden.

Information om allergener (operativt mål 8)

Senast den 31 december 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid minst 4000 storhushåll (restauranger, caféer, salladsbarer m.m.) för att verifiera att företagen kan ge korrekt information om allergena ingredienser i maträtter som serveras eller på annat sätt saluhålls. Kontrollerna utförs på sådana verksamheter som valt att lämna uppgifter om allergena ingredienser muntligt och genom

skriftligt anslag uppmanar kunden att fråga vad maten innehåller. Uppsalas mål är att genomföra 560 kontroller fram till 2022.

Uppgifter om ingredienser (operativt mål 9)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid minst 2500 detaljhandelsanläggningar (butiker) och minst 1250 anläggningar i tidigare led (tillverkning och import) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att uppgifter som anges i ingrediensförteckningar stämmer med tillsatta ingredienser (verkligt innehåll). De ingredienser som avses i detta mål är allergener samt de som kvalificerar för mängdangivelse. I Uppsala bedöms 68 anläggningar vara aktuella för kontroll av detta mål.

Tillsatser- användning, spårbarhet, halt, korrekt märkning (operativt mål 12)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att endast godkända livsmedelstillsatser inom grupperna färgämnen och sötningsmedel används, och inom tillåtna halter i godis, isglass, läsk och liknande drycker som främst riktar sig till barn. Kontrollmyndigheterna ska också verifiera att spårbarhet bakåt finns för dessa tillsatser samt att tillsatserna anges korrekt i märkningen av de produkter där de ingår. Kontrollen utförs vid alla tillverkare (om produkten tillverkas i Sverige), annars hos den företagare (importör, huvudkontor, matmäklare) som sätter produkten på marknaden i Sverige. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. I Uppsala bedöms 3 verksamheter omfattas av målet, och kommer att kontrolleras under treårsperioden.

Kaffe- akrylamid (operativa mål 13)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att företagarna genomför förebyggande och reducerande åtgärder så att halterna av akrylamid i kaffe (inklusive snabbkaffe) ligger under angivna åtgärdsnivåer. Kontrollen utförs vid alla tillverkare (kafferosterier, om produkten tillverkas i Sverige), annars hos företagare (huvudkontor) som sätter kaffe på marknaden i Sverige. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. Uppsalas mål är att kontrollera de 4 verksamheter som omfattas av målet.

Kaffe- mykotoxin (operativa mål 14)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att företagarna säkerställer att halterna av ochratoxin A i rostade kaffebönor och malet rostat kaffe inte överskrider gränsvärdet. Kontrollen utförs vid alla tillverkare (kafferosterier), alternativt företagare (importör, huvudkontor, matmäklare) som sätter rostade kaffebönor eller malet rostat kaffe på marknaden i Sverige. Uppsalas mål är att kontrollera de 4 verksamheter som omfattas av målet.

Akrylamid i barnmat (operativa mål 15)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att företagarna genomför förebyggande och reducerande åtgärder så att halterna av akrylamid i beredda spannmålsbaserade livsmedel för småbarn och spädbarn (välling- och grötpulver) ligger under angivna åtgärdsnivåer. Kontrollen utförs vid alla tillverkare (om produkten tillverkas i Sverige), annars hos den företagare (importör, huvudkontor,

matmäklare) som sätter produkten på marknaden i Sverige. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. I dagsläget omfattas möjligen 1 verksamhet av detta mål i Uppsala. Om produkter inom kategorin saluförs under tiden för kontrollprojektet, kommer denna verksamhet att kontrolleras utifrån det operativa målet.

Saffran (operativa mål 17)

Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att företagarna säkerställer att saffran innehåller det som anges i märkning eller i annan livsmedelsinformation (äkthet), att färgämnen inte används samt att spårbarhet finns. Kontrollerna ska utföras vid minst 100 importörer, huvudkontor, grossister och matmäklare, samt e-handel och annan distansförsäljning. Nationellt kontrollprojekt planeras preliminärt 2021-2022. I dagsläget finns 6 verksamheter i som bedöms Uppsala omfattas av målet.

Kosttillskott-fiskoljebaserade tillskott och D-vitamintillskott (operativa mål 19)

Senast den 31 december 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid alla anläggningar i tidigare led (huvudkontor, importörer, matmäklare, grossister inklusive e-handel) som släpper ut fiskoljebaserade kosttillskott och/eller tillskott med D-vitamin på marknaden. Detta för att verifiera att företagarna säkerställer att halterna av dioxin och PCB inte överskrider gällande gränsvärden i fiskoljebaserade produkter. För D-vitaminpreparat ska kontrollen verifiera att angivna halter av vitamin D är korrekta samt att tillåten D-vitaminförening används. Uppsala planerar 10 kontroller utifrån målet.

Mykotoxin vid spannmålstorkning och lagring (operativa mål 20)

Senast den 31 december 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid 250 anläggningar som torkar och/eller lagrar spannmål för livsmedelsändamål, för att verifiera att företagarna vidtar lämpliga åtgärder för att förhindra eller reducera bildning av ochratoxin A i spannmålen. I Uppsala omfattas 1 verksamhet av målet och kommer att kontrolleras utifrån detta.

Kommunfullmäktige och nämndens mål

Uppsala kommun har också lokala mål. Dessa redovisas mer utförligt i nämndens verksamhetsplan.

Fokusområden

Nämndmålen ligger till grund för de aktivitetspunkter som har formuleras på förvaltnings- och enhetsnivå. Aktivitetspunkterna är kvantitativa och kvalitativa mål och återfinns i sin helhet i förvaltningens operativa plan.

Som komplement kommer avdelningen innan årsskiftet 2020 arbetat fram specifika fokusområden. Syften med fokusområdena är att få bättre verktyg för att prioritera i kontrollen och bättre kunna analysera kontrollens kvalitativa effekt. Detta gjordes även under 2019, men nytt för 2020 är att de operativa målen tydligare kommer att ingå i den planerade livsmedelskontrollen av de olika branscherna.

För varje bransch väljs upp till tre fokusområden som prioriteras vid de planerade kontrollerna. Under 2020 kommer livsmedelsenheten även utföra några mindre projekt inom ramen för den planerade kontrollen.

Branschindelning
Butik
Bageri
Dricksvattenanläggningar
Huvudkontor, distribution och lagerhållning
Kosttillskott
Mobila anläggningar
Restaurang
Tillverkning
Vård, skola & omsorg

Samverkan

Extern samverkan

Länsstyrelsen i Uppsala län är regional myndighet för livsmedelskontrollen. Förvaltningen deltar i länsstyrelsens regionala möten för livsmedelskontrollen. Eventuella utbrott av större matförgiftningar rapporteras till landstingets smittskydds-enhet. Förvaltningen tar även del av Livsmedelsverkets vägledande material. Livsmedelsverket kontaktas även för samråd i ärenden där rättsläget eller bedömningsgrunderna är oklara.

Externa nätverk

Genom samverkan med andra myndigheter och organisationer strävar nämnden efter att stärka den egna kontrollverksamhet och bidra till att likrikta kontrollen i landet. Exempel på nätverk:

- I miljösamverkan Uppsala län ingår kommunernas och länsstyrelsens inspektörer inom miljö-och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontrollen inom Uppsala län. Syfte med miljösamverkan är att utveckla, effektivisera tillsynen inom miljöbalkens och livsmedelslagens områden samt ta vara på resurser inom länet. Inom samarbetet ska länets kommuner ta fram och genomföra en gemensam provtagningsplan.
- Livslevande är ett samarbete mellan livsmedelsinspektörer i stora kommuner: Borås, Jönköping, Norrköping, Linköping, Karlstad, Eskilstuna, Örebro, Västerås och Uppsala. Inom livslevande finns också chefsnätverket Livsledande.
- Livsamverkan är ett nätverk bestående representanter från kommuner, länsstyrelsen, Livsmedelsverket samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). I arbetet ingår att fånga upp synpunkter om livsmedelskontrollen från andra nätverk samt i vissa fall ta fram initiativ och bearbetade underlag åt Livsmedelsverket.
- För att utveckla dricksvattenkontroll deltar livsmedelsenheten i kontrollbyardagar med andra kommuner samt finns representerade i den nationella arbetsgruppen för dricksvatten i offentlig kontroll.
- För att utveckla kontrollen av kosttillskott är livsmedelsenheten representerade i den nationella arbetsgruppen för kontroll av kosttillskott.

- Sveriges Nätverk för Offentlig kontroll inom Livsmedelskedjan (SNOL) är ett nätverk som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) startat. I nätverket finns två representanter från kommunala myndigheter i varje län. Uppsala län representerats av Uppsala kommun och Knivsta kommun.
- GD-gruppen är ett nätverk som består av Livsmedelsverkets generaldirektör och representanter från olika kommuner och länsstyrelser. Uppsala kommun brukar bjudas in till mötena.

Resurser för kontrollen

Kontrollpersonal

De resurser som behövs för kontrollen består av personal, utrustning, finansiella medel och kompetens.

Behovet av kontrollpersonal utgår från antalet kontrolltimmar som ska utföras varje år. Arbetsuppgifterna fördelas på 13 inspektörer, en assistent och en avdelningschef. Resurserna bedöms som tillräckliga. Förvaltningen har också en mer detaljerad uppskattning av befintliga resurser och uppskattat resursbehov.

Jäv och intressekonflikter

För att säkerställa att intressekonflikter undviks för kontrollpersonalen har nämnden rutiner för jäv och bisysslor. Tack vare att myndigheten är förhållandevis stor finns goda möjligheter att fördela arbetet så att ingen handläggare kontrollerar anläggningar där de har en relation till företagets företrädare. I samband med introduktion av nyanställd personal på kontoret ges alltid anvisningar om rutinerna för jäv och bisysslor.

Kompetenskrav och utbildning

Förvaltningen gör regelbundet inventering av personalens kompetens och gör en analys av kompetensbehovet. Utifrån resultatet tas en plan för kompetensförsörjning fram. Kompetensförsörjningen säkerställs i första hand genom utbildningsinsatser, men även rekrytering kan vara aktuellt. Planen för kompetensförsörjning för åren 2020-2022 är inte klar vid tidpunkten för denna kontrollplans fastställande.

Övriga resurser

Utrustning som användas i kontrollen består av skyddskläder, termometrar, instrument för att mäta rengöring, provtagningsutrustning och kameror. Förvaltningen har tillräcklig tillgång till utrustning och utrymmen som krävs. Om det uppstår brist på bilar för att kunna resa till olika kontrollobjekt kan hyrbilar användas. Likaså finns tillräckligt med utrymmen för förvaring av livsmedelsprover. Skulle stora mängder livsmedel behöva omhändertas kommer förvaltningen hyra förvaringsutrymmen av en kommersiell aktör (lagerhotell).

Finansiering

Finansieringen av livsmedelskontrollen ska i sin helhet täckas av avgifter som betalas av livsmedelsföretagarna i enlighet med förordning om avgifter för offentlig kontroll (SFS 2006:1166).

Typer av avgifter:

- Årlig kontrollavgift
Årlig kontrollavgift tas ut av alla anläggningar som är registrerade vid årets början. Årsavgifterna finansierar den planerade ordinarie kontrollen.
- Avgift för extra kontroll, timavgift
Uppföljande extra kontroller (tidigare kallats extra offentlig kontroll) finansieras med timavgifter. Det kan gälla exempelvis uppföljande kontroller och kontroller i samband med klagomål.
- Avgift för registrering
Nya verksamheter betalar alltid en registreringsavgift.
- Avgift för kontroll under verksamhetens första år
För anläggningar som registreras under året tar vi enbart ut avgift av de företag som får besök. Verksamheter som inte får något besök behöver inte heller betala något för kontrollen under första året.

För år 2020 beräknas intäkterna av dessa avgifter uppgå till 8,7 miljoner kronor.

Aktivitet	Prognos för 2020, belopp i miljoner kronor
Årsavgifter för livsmedel	6,0
Timavgift livsmedel	1,8
Registreringsavgifter för nya livsmedelsobjekt	0,5
Årsavgift för nya livsmedelsanläggningar	0,5
RESULTAT	8,7

För år mer detaljerad bild av finansiering och uppdrag hänvisas till budget samt miljö- och hälskyddsmyndens verksamhetsplan.

Register över anläggningar

Register och resursbehov

Förvaltningen för ett register över anläggningar som nämnden har kontrollansvar för. Registret finns idag i datasystemet ECOS, under 2020 införs ett nytt digitalt handläggartöd. I registret framgår bland annat vilken verksamhet som bedrivs, vem som är verksamhetsutövare, var verksamheten bedrivs eller om den är mobil utan fast adress, verksamhetens riskklass och årliga kontrolltid. Nämnden använder Livsmedelsverkets vägledning och modell för riskklassning.

Anläggningsregistret är kopplat till nämndens ärendehanteringssystem, där till exempel kontroller och klagomål är registrerade.

Totalt nyregistreras ungefär 200-250 anläggningar per år, och ungefär 150-200 avregistreras. Arbetet med att hålla registret uppdaterat finansieras av den anmälningsavgift som tas ut vid registrering.

Införande av anläggningar i registret

De anläggningar som Uppsala kommun har kontrollansvar över ska enbart registreras och inte godkännas. Det innebär att verksamhetsutövaren lämnar in en anmälan om verksamheten. Anmälan kan idag göras både via pappersblankett och via en e-tjänst på kommunens webbplats.

När anmälan kommit in gör förvaltningen en bedömning av om verksamheten omfattas av krav på registrering, att vi är rätt myndighet och att godkännandeprovning inte krävs för verksamheten. Därefter förs verksamheten in i registret och verksamheten faktureras en anmälningsavgift. Riskklassning och beslut om avgift görs i allmänhet efter att anläggningen blivit besökt och kontrollerad.

Det är Livsmedelsverket som godkänner anläggningarna och utför kontrollen på animalieanläggningar. Animalieanläggningar ska godkännas innan verksamheten startar. Livsmedelsverket ansvarar också för den kontroll som sker ombord på flygplan och tågagnar.

Ibland får förvaltningen kännedom om verksamheter som bedrivs och som vi bedömer omfattas av krav på registrering, men inte är registrerade. Det kan vara när befintliga livsmedelslokaler besöks för planerad kontroll och inspektören upptäcker att ett ägarbyte ägt rum, i samband med spårbarhetskontroll då det visar sig att den som sålt livsmedel inte är registrerad, vid klagomål från allmänheten eller andra myndigheter på en verksamhet eller att en inspektör får syn på en ny verksamhet.

Styrning och inriktning på kontrollen

Förvaltningen har tagit fram en rad skriftliga rutiner till stöd för att göra den offentliga kontrollen så enhetligt och effektivt som möjligt. Dessa kompletteras av en rad vägledning och instruktioner. Dessa är framtagna av EU-kommissionen, Livsmedelsverket och andra kommunala kontrollmyndigheter.

Provtagning och analys

Kontoret har avtal med laboratorium när prover av mat eller dricksvatten ska analyseras. Provtagning kan både göras som en del i den planerade kontrollen eller som en del av utredning av klagomål i allmänhet och misstänkta matförgiftningar i synnerhet.

För detaljerad information om planerad provtagning se provtagningsplanen, som tas fram tillsammans med flera andra kommuner i Uppsala län som en del av samarbetet i miljösamverkan Uppsala.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) övervakar resistensläget för antibiotika inom ramen för programmet Svensk veterinär antibiotika resistens monitorering (SVARM). Miljöförvaltningen kommer under 2020 bistå SVA med att inhämta prover för analys.

Rapportering av kontrollresultat

Resultatet av kontrollen registreras idag i ECOS, under 2020 införs ett nytt digitalt handläggarstöd. Efter varje kalenderår rapporteras kontrollerna till Livsmedelsverket, som vidarebefordrar en sammanställning till EU-kommissionen. Den rapporteringen hämtas direkt från ärendehanteringssystemen.

Planerad kontroll av befintliga anläggningar

Besöksfrekvens och kontrollens inriktning

Inför varje kalenderår görs en plan för alla planerade kontroller som ska göras under året. I planen framgår vilka anläggningar som ska kontrolleras och vilka krav verksamheterna ska kontrolleras mot. Det stora flertalet kontroller görs som löpande kontroller, där man tittar på hygien och allmän livsmedelsinformation.

Planeringen ska säkerställa att alla verksamheter blir kontrollerade i enlighet med sin beslutade kontrolltid, och att alla relevanta krav kontrolleras på alla anläggningar.

Förvaltningen har fastställt en schablon för hur många kontrollbesök en anläggning ska ha. Besöksfrekvensen bestäms av den årliga kontrolltiden. Anläggningar med 14 timmar kontrolltid ska ha fyra besök per år medan anläggningar med endast en timmes kontrolltid per år får ett besök vart tredje år. Inom en period på tre år ska alla anläggningar i kommunen ha fått kontroll.

Kontrolltid i timmar	Schablon för antal kontrollbesök per år
1	Ett besök vart tredje år
2	Ett besök vartannat år
3-4	Ett besök per år
5	1,3 besök per år
6-7	1,7 besök per år
8	Två besök per år
9-11	2,7 besök per år
12	Tre besök per år
13	3,3 besök per år
14	3,7 besök per år

Under perioden 2020-2022 kommer samtliga livsmedelsanläggningar i kommunen kontrolleras. Under 2020 planerar nämnden att göra ca 1 370 planerade kontroller vid cirka 1 100 anläggningar under perioden.

Typer av branscher och antal anläggningar

Förvaltningen har kontrollansvaret för ca 1 800 livsmedelsanläggningar. Förutom restauranger, storhushåll och butiker finns också en rad grossister, bagerier och större produktionskök. En rad dricksvattenanläggningar och olika typer av tillverkare finns också i kommunen.

Anläggningarna fördelas över följande branscher (lista från november 2019):

Bransch	Antal anläggningar
Butik	241
Bageri	22
Dricksvattenanläggningar	122
Huvudkontor, distribution & lagerhållning	85
Kosttillskott (exklusive apotek)	17
Mobila anläggningar	59
Restaurang	600
Tillverkning	24
Vård, skola & omsorg	629

Kontroll av nyregistrerade anläggningar

Förutsättningar

I Uppsala kommun registreras ungefär 200-250 livsmedelsanläggningar varje år. Dessa verksamheter är inom alla branscher till exempel restauranger, butiker och matmäklare. Det är både helt nya verksamheter och ägarbyten i befintliga

livsmedelslokaler. Vissa av registreringarna gäller tidsbegränsade verksamheter såsom knallar på julmarknader.

Nya anläggningar som bedöms som prioriterade anläggningar får sitt första besök inom 60 dagar efter verklig start. Prioriterade anläggningar är:

- Verksamheter som tillagar rått kött eller kyler ner varm mat.
- Livsmedelsanläggningar som har barn som huvudsaklig konsumentgrupp.

Övriga nya anläggningar som bedöms behöva ett första besök under första verksamhetsåret ska besökas inom 6 månader.

Verksamheter som under året fått besök men sedan byter bolagsform är undantagna från detta mål. Detta om man har samma ansvariga personer och enda skillnaden är att verksamheten går från till exempel enskild firma till handelsbolag.

Uppföljande kontroll vid avvikelser

Gradering av avvikelser

Utifrån allvarlighetsgrad kan vissa avvikelser följas upp vid nästa planerade kontroll, medan det för andra krävs en extra kontroll utöver plan. I första hand beror det på avvikelstens allvarlighetsgrad och hur långt fram i tiden nästa planerade kontroll ligger. I viss mån spelar också vår erfarenhet av företaget in.

De graderingar som används:

- Utan avvikelse
- Avvikelse som inte kräver extra kontroll
- Avvikelse som kräver extra kontroll

Uppföljning av avvikelser

När förvaltningen konstaterar att en verksamhet inte uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen kommuniceras detta med företagets representanter muntligen på plats och i en kontrollrapport.

Beroende på allvarlighetsgraden och på när anläggningen ska ha sin nästa planerade kontroll kan företagarens åtgärder följas upp antingen vid ett extra uppföljande kontrollbesök eller vid nästa ordinarie kontroll.

Hur snabbt den extra uppföljningen görs beror på allvarlighetsgraden. Många gånger rör det sig om någon eller några veckor. Normalt ska det inte dröja mer än tre månader. När så är nödvändigt används sanktioner i form av till exempel föreläggande eller förbud för att se till att avvikelserna blir åtgärdade.

Om en avvikelser inte bedömt som så allvarlig att den behöver följa upp med extra offentlig kontroll följs den istället upp vid nästa ordinarie besök. Har avvikelsern då inte åtgärdats är det normalt att avvikelsern följs upp med hjälp av extra kontroll.

Av de kontrollbesök som gjordes under 2019 fick omkring 13 procent omdömet ”extra kontroll krävs”. De extra, uppföljande kontrollerna finansieras med timavgift.

När en livsmedelsföretagare inte självmant lyckas åtgärda avvikelser finns flera verktyg att välja på. När nämnden behöver ställa tydliga krav kan nämnden bland annat använda föreläggande, förbud och viten. Många gånger kan ett allvarligt samtal vara minst lika effektivt som tvingande beslut. Information och andra

stödinsatser är också viktiga verktyg för att företaget ska komma tillrätta med problem. Vilket verktyg vi väljer avgörs från fall till fall. Att uppnå målet är viktigare än val av verktyg.

Ibland måste administrativa sanktioner användas. Detta blir särskilt aktuellt om en avvikelse inte åtgärdas eller om en avvikelse kan medföra risk för människors hälsa eller om konsumenten riskerar att vilseledas.

Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten har enligt gällande EG-förordningar, livsmedelslagen, livsmedelsförordningen befogenhet besluta om en rad sanktioner. De sanktioner kontoret främst använder är:

- Föreläggande att vidta vissa åtgärder
- Förbud att bedriva viss verksamhet, till exempel nedkylning
- Förbud att bedriva livsmedelsverksamhet i anläggningen (stängning)
- Förbud mot utsläppande på marknaden av visst livsmedel (saluförbud)
- Omhändertagande av livsmedel

Nämnden utgår från avvikelsens art samt livsmedelsföretagarens historik vid beslut om vilka åtgärder som ska krävas av livsmedelsföretagaren. På detta sätt blir kraven på åtgärder kraftigare vid mer allvarliga eller upprepade brister och mindre kraftiga vid enklare brister. Hänsyn tas också till proportionalitetsprincipen, det vill säga att nackdelarna som beslutet medför för den enskilde inte får vara större än nyttan för det allmänna.

Överträdelser mot livsmedelslagstiftningen

I livsmedelslagen klargörs att varje kontrollmyndighet har en skyldighet att verka för att överträdelser av livsmedelslagstiftningen beivras. Det innebär att göra en åtalsanmälan om någon bryter straffsanktionerade bestämmelser i lagstiftningen.

Fram till 2018 var påföljden för brott mot livsmedelslagen endast böter. 1 januari 2019 skärptes lagstiftningen och fängelsestraff på upp till två år infördes.

Sanktionsavgifter

Från och med 1 januari 2019 gäller nya regler om sanktionsavgifter för livsmedelsföretagare som inte anmäler sin verksamhet. Reglerna innebär bland annat att den som påbörjar en ny registreringspliktig livsmedelsverksamhet utan att först ha gjort en anmälan till kontrollmyndigheten, riskerar att få betala en sanktionsavgift som tillfaller staten. Detsamma gäller den som tar över en redan registrerad verksamhet och inte anmäler detta. Sanktionsavgiftens storlek kan variera från 2 500 kronor upp till 75 000 kronor. Stat, kommuner eller landsting som påbörjar en ny verksamhet eller tar över en redan registrerad verksamhet riskerar att få betala ett fast belopp om 40 000 kronor.

Förvaltningen har tagit fram rutiner för handläggning av åtalsanmälningar och sanktionsavgifter.

Kontroll vid misstanke om avvikelser

Under perioden 1 januari till 19 november 2019 inkom en rad klagomål. Vanligaste klagomålet gällde misstänkt matförgiftning.

En särskild typ av ärenden är så kallade RASFF³, ett system för information om icke säkra livsmedel som sålts inom EU. Trenden är ökande, och 2020 väntas antalet ärenden öka ytterligare. Som myndighet har nämnden en skyldighet att handlägga inkomna varningsmeddelanden.

Nedan redovisas antal RASFF-ärenden och antal inkomna klagomål för år 2017 och fram till 19 november 2019.

Livsmedelskontroll	2017	2018	2019 (till 19 nov)
Antal inkommande klagomål	106	99	105
Antal anmälda misstänkta matförgiftningar	276	283	257
Antal besök till följd av klagomål & misstänkta matförgiftningar	86	41	24
Antal RASFF-ärenden	14	38	57

Mål och fokus

Syftet med utredningarna är att kontrollera om det finns avvikelser hos livsmedelsföretagen, och i så fall se till att dessa undanröjs. Särskilt viktigt är detta i de fall avvikelserna är av sådan art att det finns risk för konsumenternas hälsa.

Även den typen av avvikelser som kan klassas som livsmedelsfusk, där företagarna medvetet bryter mot reglerna för ekonomisk vinning, är prioriterade att utreda och undanröja.

För misstänkta matförgiftningar är det viktigt att hitta vilket livsmedel, vilket agens och vilka brister som orsakat utbrottet, och var i livsmedelskedjan som maten blivit dålig.

Utvärdering

Sedan tidigare gör Livsmedelsverket och Länsstyrelserna revisioner hos de kommunala kontrollmyndigheterna. Från 1 januari 2017 har nämnden som kontrollmyndighet också skyldighet att själv genomföra revisioner för att försäkra sig om att den offentliga kontrollen är ändamålsenlig och effektiv. Utvärdering av kontrollens effekt sker i samband med uppföljnings- och årsrapporter. Förvaltningen har en plan för internkontroll samt uppföljningsparametrar som följs upp tertialvis och analys sker utifrån resultaten.

I samband med att Livsmedelsverket släpper den årliga rapporten över livsmedelskontrollen görs en analys av resultaten och jämförelse med andra kommuner. Utifrån detta sker sedan justeringar av verksamheten vid behov.

Utvärdering sker också med hjälp av resultat från kommunens mätning av NKI (Nöjd Kund Index) där ett urval av livsmedelsföretag årligen får återkoppla hur de upplever frågor som bemötande, rättssäkerhet, tillgänglighet m.m.

³ RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed. RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa.

Exempel på uppföljning som sker:

- Att planen för planerad kontroll genomförs
- Att nya anläggningar som bedöms som prioriterade anläggningar (till exempel för att de serverar till en känslig konsumentgrupp) får besök inom rimlig tid efter att verksamheten startat.
- Att vattenanläggningarna har provtagnings-program och en fastställd faroanalys.
- Att kontrollen av operativa mål genomförs enligt plan.

Utifrån tidigare års utvärderingar har förvaltningen identifierat några utvecklingsområden som förvaltningen fortsätter arbeta med under 2020:

- Utveckla arbetet med att identifiera och förhindra livsmedelfusk
- Utveckla dricksvattenkontrollen
- Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningfull (att avvikelser åtgärdas inom rimlig tid)

Beredskap

Uppsala miljöförvaltning har en beredskapsplan i enlighet med artikel 5 i förordning (EG) nr 2017/625. Planen finns publicerad på miljöförvaltningens intranät (Insidan) och senaste beredskapsövningen skedde 2018, då stora delar av förvaltningen var med och övade.

Inom kommunen finns en tjänsteman i beredskap. Förvaltningen håller också på att bygga upp en organisation för beredskap utanför normal arbetstid. Den utökade beredskapsorganisationen kommer införas under 2020.

Bilaga 4 Tillsynsplan enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. En viktig del i detta är den yttre tillsyn som genomförs av miljöförvaltningen. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs.

Yttre tillsyn på serveringsställen med alkoholtillstånd

Vid tillsynen på serveringsställen med alkoholtillstånd kontrolleras framför allt att varje serveringsställe arbetar aktivt med att hålla god ordning och nykterhet i lokalen. Med detta menas bland annat att det ska finnas en fungerande ålderskontroll, att alkoholdryck ska serveras återhållsamt och att märkbart berusade gäster ska avvisas från serveringsstället. Tillsynsbesöken ger kommunen möjlighet att upptäcka och påtala missförhållanden i dialog med verksamhetsutövaren. Besöken bedöms utöver detta ha en preventiv effekt på alkoholservingen.

Besöken ska i möjligaste mån ske när mest alkohol serveras och när antalet gäster förväntas vara högst. Detta innebär att en stor del av besöken sker under sen kvälls- eller nattetid.

Behovet av tillsyn för varje serveringsställe bestäms enligt riktlinjer som fastslogs 2008. Dessa riktlinjer tar hänsyn till bland annat serveringsställets serveringstid och inriktning och placerar varje serveringsställe i en tillsynsklass. Serveringsställen med sena serveringstider, där en stor andel gäster förväntas dricka alkohol i berusningssyfte, placeras i en tillsynsklass med fler tillsynsbesök per år enligt nedanstående tabell.

Tillsynsklass	Exempel på serveringsställen	Antal tillsynsbesök
1	Nöjeskrogar	4 gånger per år
2	Pubar	2 gånger per år
3	Matrestauranger med sena serveringstider	1 gång per år
4	Matrestauranger	1 gång vart annat år
5	Slutna sällskap ⁴	Vid behov

Samtliga placeringar i tillsynsklass revideras inför varje nytt kalenderår. Placeringen är dock inte statisk utan revideras även löpande under året om ett serveringsställe till exempel byter inriktning eller öppettider eller om det av annan anledning bedöms finnas ett ökat eller minskat tillsynsbehov.

Uppföljning av att serveringsställen får minst det antal besök som anges följs upp löpande under året. Serveringsställen i klass ett och två bedöms som särskilt viktiga att besöka och då är det också rimligt att särskilt följa upp att dessa besök blir gjorda. Därför finns mål-sättningen att samtliga serveringsställen i dessa klasser ska få hälften av sina besök under första halvåret och hälften under andra halvåret. Detta för att sprida besöken jämnt över året och därmed ge en mer rättvisande bild av verksamheterna. Med fördelningen i tillsynsklasser vid årets början innebär detta att cirka 76 besök per halvår ska genomföras i tillsynsklass ett och två. För helåret planeras totalt cirka 250 tillsynsbesök på samtliga serveringsställen.

⁴ Tillstånd för slutet sällskap gäller för antingen festvåningar eller föreningslokaler. Tillsyn vid sådana serveringsställen är ofta svåra att planera eftersom de inte har regelbunden verksamhet. När de nyttjas är de inte öppna för allmänheten och annonsering/marknadsföring sker endast till den slutna kretsen.

Tillsyn av folkölsförsäljning

Vad gäller tillsyn av folkölsförsäljning ska enligt plan varje försäljare få besök vartannat år. Totalt finns 104 registrerade försäljare i Uppsala kommun vilket innebär cirka 52 besök per år. De flesta som säljer folköl säljer också tobak och i normalfallet samordnas dessa besök.

Yttre tillsyn – en del i helheten

En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör yttre tillsynen endast 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Till förebyggande tillsyn räknas information, rådgivning och utbildning. Exempelvis anordnar miljöförvaltningen årligen utbildningar i Ansvarsfull alkoholservice. Hit räknas även samverkande möten med polis, skatteverk och andra aktörer. Inre tillsyn är kontroll och uppföljning av tillståndshavares personliga och ekonomiska förhållanden. Det sker bland annat genom remisser till Polisen och Skatteverket samt löpande bevakning med kreditupplysningstjänster. Varje krögare med stadigvarande tillstånd granskas i den inre tillsynen årligen.

Tillståndsenhetens resurser

Tillståndsenheten har cirka 3,75 årsarbetskrafter som arbetar med tillsyn och tillståndsgivning enligt alkohollagen. Resurserna bedöms vara tillräckliga för att uppnå den planerade tillsynen. Utöver detta beräknas cirka 0,2 årsarbetskrafter för tillsyn och andra åtgärder kopplad till folkölsförsäljning.

Bilaga 5 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljö kvalitetsmålen

Hållbarhetsperspektiven

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar genom tillsyn, kontroller och förrättningar till de tre hållbarhetsperspektiven; social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Fyra av förvaltningens verksamhetsområden arbetar utifrån miljöbalken och bidrar tydligt till ekologisk hållbarhet.

Miljöskydd omfattar tillsyn av miljöfarliga verksamheter och bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Tillståndsprovning och tillsyn av vatten och avlopp (VA) bidrar till minskad övergödning och skydd av grund- och dricksvattnet. Områdesskydd (OS) omfattar tillsyn av strandskydd och naturreservat och bidrar till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten samt att trygga allas tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning (SHB) bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet omfattar mänskliga rättigheter med exempelvis förvaltningens ansvar som arbetsgivare och vårt ansvar att som kommunal myndighet säkerställa demokratiska värden. En särskild aspekt av mänskliga rättigheter är barns rättigheter eftersom barn är extra skyddsvärda.

Arbetsgivaransvaret bidrar till att ge medarbetarna möjlighet att utvecklas i arbetet och skapa balans mellan arbete och fritid. Arbetsvillkor, arbetsmiljö och personsäkerhet är viktiga frågor och vi värderar jämställdhet, mångfald och fackliga rättigheter.

Förvaltningens myndighetsutövning säkerställer demokratiska värden så som rättssäkerhet och likhet inför lagen. Myndighetsservicen bidrar till att uppfylla nämndens serviceskyldighet och upprätthålla offentlighetsprincipen genom tillgång till allmänna handlingar och att ge råd och service till medborgarna.

Alla förvaltningens verksamhetsområden utom den kommunala lantmäterimyndigheten bidrar till att säkra människors hälsa. Miljöskydd bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Hälsoskydd bidrar till en hälsosam miljö och hälsa för barn, unga och äldre genom tillsyn av förskolor, skolor och äldreboenden. Områdesskydd upprätthåller allemansrätten och tryggar tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen. Livsmedelskontrollen bidrar till att alla ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. VA (Enskilt vatten och avlopp) skyddar grund- och dricksvatten. Tillståndsprovning och tillsyn av alkohol, tobak, receptfria läkemedel och e-cigarett bidrar bland annat till en ansvarsfull alkoholserving.

Av förvaltningens avdelningar bidrar speciellt Hälsoskydd till barns rättigheter genom tillsyn för att säkerställa att barn i förskolor, skolor och fritidshem har en hälsosam inomhusmiljö. Livsmedelskontroll och VA bidrar till att barn ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. Tillståndsenheten skyddar barn och unga från att komma i kontakt med alkohol och tobak. Genom Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar förvaltningen till hållbar stadsplanering och bevakar då bland annat storlek på planerade förskolegårdar.

Ekonomisk hållbarhet

Alla förvaltningens avdelningar kan bidra till näringslivsutveckling och hjälpa verksamhetsutövare och privatpersoner att ta ansvar för sin hållbarhetspåverkan. Här har vi valt en snävare definition av ekonomisk hållbarhet och då är det enbart den kommunala lantmäterimyndigheten som tydligt bidrar till ekonomisk hållbarhet.

Lantmäterimyndigheten bidrar till ett hållbart samhällsbyggande och ekonomisk utveckling genom att skapa förutsättningar för att bebygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur, köpa, äga och sälja fastigheter samt söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation.

I tabellen nedan anges vilket område som bidrar till vilket hållbarhetsperspektiv.

	Ekologisk hållbarhet	Social hållbarhet			Ekonomisk hållbarhet
	<i>Miljö- och klimatfrågor</i>	<i>Mänskliga rättigheter</i>	<i>Barns rättigheter</i>	<i>Människors hälsa</i>	<i>Hållbar ekonomi</i>
Miljöskydd	X	(X)		X	
VA	X	(X)	X	X	
OS	X	(X)		X	
SHB	X	(X)	X	X	
Hälsoskydd		(X)	X	X	
Tillstånd		(X)	X	X	
Livsmedel		(X)	X	X	
Lantmäteri		X			X
Myndighet		X			
Arbetsgivare		X	X	X	

Nationella miljö kvalitetsmål

I Sverige och Uppsala är miljö- och klimatfrågorna fortsatt centrala för en hållbar utveckling. De 16 nationella miljö kvalitetsmålen utgör här en viktig utgångspunkt och Uppsala ska bidra till att de uppnås. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i det arbetet och bidrar till måluppfyllelsen genom tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden har därför satt upp en riktlinje att de nationella miljö kvalitetsmålen, i alla delar där det är möjligt, ska vara styrande för nämndens prioriteringar, bedömningar och remissvar.

I tabellen nedan anges vilken typ av tillsyn som bidrar till vilket miljö kvalitetsmål.

Nationella miljö kvalitetsmål	Miljöskyddstillsyn	Tillsyn VA och områdesskydd	Hälsoskyddstillsyn
1. Begränsad klimatpåverkan	X		X
2. Frisk luft	X		X
3. Giffri miljö	X	X	X
4. Säker strålmiljö	X		X
5. Ingen övergödning	X	X	
6. God bebyggd miljö		X	X
7. Skyddande ozonskikt	X		
8. Grundvatten av god kvalitet	X	X	
9. Levande sjöar och vattendrag	X	X	
10. Bara naturlig försurning	X		
11. Myllrande våtmarker		X	
12. Levande skogar		X	
13. Ett rikt odlingslandskap	X	X	
14. Ett rikt växt- och djurliv		X	
15. Storslagen fjällmiljö			
16. Hav i balans samt levande kust och skärgård			

Bilaga 6 Uppföljningsplan

Inledning

Uppföljningsarbetet är en del i nämndens systematiska arbete för att kontrollera och förbättra kvaliteten inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens uppföljning utgår från följande förhållningssätt:

- Nyttan av uppföljningen ska överträffa kostnaderna för den, även om en strikt ekonomisk kalkyl inte kan tas fram.
- Uppföljningen ska utgå från tillförlitliga och dokumenterade källor.
- Uppföljningen ska sträva efter att synliggöra och analysera skillnader och därmed upptäcka var det kan finnas förbättringspotential. Skillnader mellan kvinnor och män ska, om möjligt, alltid synliggöras. Andra skillnader kan vara mellan barn, unga och vuxna, mellan geografiska områden eller mellan utförare.

Nämndens uppföljning

Verksamhetsplan

Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål. Denna bedömning baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder.

Internkontrollplan

Vid varje delårsuppföljning följer nämnden upp vissa utvalda kontrollmoment. En uppföljning av hela internkontrollplanen görs i samband med årsbokslutet.

Budget

Nämnden följer upp sitt ekonomiska läge kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska läge. En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslutet. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på minst samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat, ska nämnden besluta om åtgärder.

Bilaga 7 Nämndens nyckeltal

Nyckeltal per verksamhetsområde redovisas i verksamhetsrapporterna för tertiäl ett och två samt i verksamhetsberättelsen för helår.